

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **D.K.**

skazanego z art. 55 ust. 3 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 18 grudnia 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 10/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 31 października 2022 r., sygn. akt III K 173/21,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
karze pozbawienia wolności i w tym zakresie sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania
w postępowaniu odwoławczym;**

**2. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z
rozpoznaniem kasacji.**

Zbigniew Puskarski

Kazimierz Klugiewicz

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

D.K. wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 31 października 2022 r., sygn. akt III K 173/21, został uznany za winnego tego, że w okresie od 21 sierpnia 2018 r. do dnia 30 czerwca 2020 r. na terenie Polski, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uczestniczył w obrocie znacznych ilości środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w ten sposób, że wielokrotnie odbierał na terenie Republiki Federalnej Niemiec w miejscowości D. przesyłki pochodzące z Chin oraz Holandii zawierające te substancje w znacznych ilościach, a następnie przewoził je na teren Polski, do J. i tam w pomieszczeniach gospodarczych znajdujących się przy ul. [...], na działce oznaczonej nr [...], magazynował je oraz dokonywał ich przepakowywania zgodnie z udzieloną mu drogą mailową instrukcją co do ilości, gramatury i rodzaju, przygotowując z tych produktów pakiety adresowane do wskazanych mu osób, następnie przewoził je na teren Republiki Federalnej Niemiec, a zatem dokonując wewnątrzwspólnotowego nabycia i wewnątrzwspólnotowej dostawy, przy czym w dniu 30 czerwca 2020 r. w samochodzie osobowym K. nr rej. [...] przewoził ze swojego magazynu w J. do Republiki Federalnej Niemiec – 322 pakunki z zawartością: mitragyniny w ilości 10 ml i 4,98 g, BMDP w ilości 4,48 g, 5F - MDMB-PICA (MDMB-2201) w ilości 38,73 g, FUB -144 w ilości 15,3g, MDMB-CHMICA w ilości 1,56 g, MMB - 022 (MMB-4en PICA w ilości 8,08 g, 4F- MDMB- BIANCA w ilości 26,87 g, mieszanke nikotyny z 5F-ADB w ilości 5,11 g, 4F - MDMB-BIANCA i 5F MDMB-PICA w ilości 11,22 g, FUB-144 i ADB- FUBINACA 21,19 g, 4F - MDMB - BINACA i 5F - ADB w ilości 5,66 g, MEP- FUBINACA w ilości 2,79 g, mieszanke nikotyny, 5F - ADB, 4F-MDMB-BINACA, 5F - MDMB - PICA w ilości 4,92 g, mieszanke nikotyny, 5F - ADB, 4F-MDMB- BINACA w ilości 2,56 g, czyli środki odurzające, substancje psychotropowe i nowe substancje psychoaktywne oraz w dniu 30 czerwca 2020 r. w J. w pomieszczeniach gospodarczych znajdujących się przy ul. [...], na działce oznaczonej nr [...] przechowywał substancje w postaci:

mitragyniny w ilości 18 650 ml i 21 152,46 g, 4- CDC w ilości 622,62 g, BMDP w ilości 4662,84 g, 5F- MDMB-PICA (MDMB-2201) w ilości 11 784,9 g, N-ethyloheptedron w ilości 1 288,61 g, N-ethylopentylon w ilości 758,99 g, FUB - 144 w ilości 5835,31 g i 2485 ml, N-butylopentylon w ilości 5,94 g, 5F-ABD(5F-MDMB-PINACA) w ilości 7227,31 G, ABD-CHMINACA w ilości 9996,06 g, AB-CHMINACA w ilości 9040,04 g, MDMB- CHMICA w ilości 5825,57 g, MMB-022 (MMB-4en- PICA) w ilości 3663,51 g, EMB-FUBINACA w ilości 2010,44 g, 4F-MDMB - BINACA w ilości 3419,67 g, mieszanę kofeiny z a-PHP w ilości 7,22 g, mieszanę nikotyny z 5F- ABD w ilości 485,19 g, 4F-MDMB-BINACA i 5F - MDMB- PICA w ilości 710,88 g, MPhP - 2201 (5F-MPhP-PICA) w ilości 4854,92 g, 4-MPD (4-metylopentedron) w ilości 1897,92 g, 4-CEC (4-chloroetkkatynon) w ilości 2752,57 g, 4-FPD (4fluoropentedron) w ilości 376,71 g, mieszanę FUB-144 i ADB-FUBINACA w ilości 455,02 g, mieszanę 4F-MDMB - BINACA i 5F - ADB w ilości 128,66 g, ETH-LAD (n-etylnorLSD) w ilości 2,49 g, ALD-52 (N-acetyloLSD) w ilości 4,83 g, 1PLSD w ilości 44,9 g, 5F-APP-PICA (PX1) w ilości 212 g, mieszanę 5F- ABD i 5F - MDMB-PINACA w ilości 36,26 g, 4-HO-MiPT w ilości 80,37 g, 4-HO- MET w ilości 80,21 g, 5 ADB (lub NM 2201) 4 w ilości 11 ml, 4Cl-a-PVP w ilości 585,79 g, NEMNP w ilości 0,53 g, TH -PVP w ilości 3,88 g, JWH-200 w ilości 0,64 g, Pentylon w ilości 1,78g, FUB-AMB w ilości 779,14 g, Butynol w ilości 4,12 g, 5-ABD i FUB AMB w ilości 4,52 g, U 47700 w ilości 21,15 G, ADB- FUBINACA w ilości 1092,9 g, ETH-LAD (N-etylnorLSD) 1000 sztuk (kartoniki), NM-2201 w ilości 1000 ml, mieszanę nikotyny i ABD- CHMINACA 31,31 g, HEX- EN w ilości 80,02 g, eutynolu w ilości 41,44 g ,AL - lad w ilości 0,27 g, 5F- ADB-PINACA w ilości 23,76 g, CUMYL -PeGaClone w ilości 1,79 g, mieszanę 5F- ADB i AB- CHMINACA i PX1 w ilości 4,19 g, 5F - ADB i PX1 w ilości 2,94 g, N-butyloheksedron w ilości 384,32 g, mieszanę 5F-ADB i ADB CHMINACA w ilości 316,04 g, 2-FDCK w ilości 49,2 g, 5F-AKB i sts-135g w ilości 11,55 g, mieszanę 5F -ADB i AB CHMINACA w ilości 5,03 g, mieszanę 5F -AMB, 5F AB PINACA i AB CHMINACA w ilości 2,98 g, mieszanę 5F AB PINACA i FUB PB 22 w ilości 1,96 g, 5F AB PINACA w ilości 2,89 g, mieszanę 5F AB PINACA i AB CHMINACA w ilości 2,87g, FUB -AMB w ilości 779,14 g, mieszanę MDMB-CHMICA i JWH 210 w ilości 37,26g, mieszanę 5F AB PINACA i AB FUBINACA w ilości 2,94 g, mieszanę N-ETHYLOPENYLONU i kokainy w ilości 2,01 g, FU-F (2- FURANYLFENTANYL) w

ilości 4,18 g, CUMUL-4CN-BINACA w ilości 6,89 g, A - PPP w ilości 8,35 g, NEP w ilości 0,21 g, 4-F-a-PHP w ilości 10,2 g, 4-CPD (4- chloropentedron) w ilości 1,19 g, 5 CI-AB-PINACA w ilości 0,88 g, A-CHMINACA w ilości 0,67 g, MMB-2201 w ilości 0,8 g, FUB-AKB48 w ilości 0,61g, 4-BEC (4- bromoetkatynon) w ilości 0,64 g, 5F - AKB-48 w ilości 0,66 g, CUMYL -4CN- BINACA(plus) w ilości 0,57g czyli środki odurzające, substancje psychotropowe i nowe substancje psychoaktywne, tj. przestępstwa z art. 55 ust. 3 i art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które – na mocy art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 6 lat pozbawienia wolności i karę 80 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na 80 złotych.

Ponadto, na mocy art. 45 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego D.K. przepadek na rzecz Skarbu Państwa kwoty 182 748 zł, stanowiącej sumę uzyskanej korzyści majątkowej z popełnionego przestępstwa oraz – na mocy art. 70 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nawiązkę w wysokości 20 000 zł na rzecz Poradni Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień „Monar” w J. na cele związane z zapobieganiem i zwalczaniem narkomanii, a ponadto na mocy art. 70 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych stanowiących środki odurzające, substancje psychotropowe i nowe substancje psychoaktywne opisane szczegółowo w części dyspozytywnej wyroku.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia (art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.) oraz naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 30 k.k. i art. 60 § 3 k.k.) – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego D.K. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, iż wobec oskarżonego należy zastosować instytucję nadzwyczajnego złagodzenia kary w oparciu o przepisy art. 30 k.k. lub art. 60 § 3 k.k. i wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 10/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że stosując art. 60 § 2 i § 6 pkt 2 k.k. orzeczoną wobec D.K. karę pozbawienia wolności obniżył do roku i 6 miesięcy, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu II instancji kasację na niekorzyść D.K., w części dotyczącej orzeczenia o karze pozbawienia wolności, wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażącą niewspółmierność kary orzeczonej wobec oskarżonego D.K. za przypisaną mu zbrodnię z art. 55 ust. 3 i art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., obniżonej w toku kontroli odwoławczej przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu z 6 lat do roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, bez wskazania w części motywacyjnej wydanego wyroku na okoliczności uzasadniające wystąpienie szczególnego wypadku, o którym mowa w art. 60 § 2 k.k., przyjętego przez Sąd II instancji za podstawę wymierzenia kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, gdzie jednocześnie Sąd *ad quem* nienależycie rozważył i ocenił występujące w sprawie ważne okoliczności obciążające w postaci wysokiego stopnia winy i bardzo dużego stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, przejawiającego się w prowadzeniu, w ramach czynu ciągłego na przestrzeni niemal 2 lat zorganizowanego procederu wewnątrzwspólnotowego nabycia i dostawy znacznych ilości środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych wysoce szkodliwych dla zdrowia i życia, wywołujących nieprzewidziane i niekontrolowane reakcje na ich zażycie, działania z zamiarem bezpośrednim z niskich pobudek, tj. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przy pełnej świadomości dużej szkodliwości własnego działania, polegającego na nielegalnym i wielokrotnym wprowadzaniu na terytorium Polski szkodliwych substancji, działających na ośrodkowy układ nerwowy, mogących powodować problemy zdrowotne i społeczne wynikające z ich zażywania, prowadzić do uzależnienia i stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia wielu ludzi oraz w sposób nieuzasadniony przyjął, iż popełnienie przez oskarżonego przypisanego mu przestępstwa miało charakter „incydentalny”, podczas gdy na czyn przypisany D.K.łożyło się wiele, podejmowanych przez niego systematycznie, z powziętym z góry

zamiarem i w krótkich odstępach czasu powtarzalnych zachowań, zwiększających, od strony podmiotowej, stopień społecznej szkodliwości takiego czynu, a nadto nadał nadmierne znaczenie okolicznościom, które uznał za łagodzące i mające wpływ na wymiar kary w postaci uprzedniej niekaralności i ustabilizowanego trybu życia, mogącym jednak mieć wpływ na wysokość kary orzekanej wyłącznie w granicach ustawowo określonych dla zbrodni przewidzianej w art. 55 ust. 3 i z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., co doprowadziło do oczywiście bezpodstawnego zastosowania wobec oskarżonego dobrodziejstwa nadzwyczajnego złagodzenia kary i w konsekwencji skutkowało orzeczeniem rażąco niewspółmiernej kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia za przypisaną mu zbrodnię, która nie spełnia wymogów prewencji indywidualnej, jak też przeczy względem na społeczne oddziaływanie kary i nie czyni zadość potrzebom w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, które przemawiają za potrzebą orzeczenia wobec D.K. surowszej kary pozbawienia wolności.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z art. 60 § 2 k.k., sąd może również zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary w szczególnie uzasadnionych wypadkach, kiedy nawet najniższa kara przewidziana za przestępstwo byłaby niewspółmiernie surowa, w szczególności:

- 1) jeżeli pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą, szkoda została naprawiona albo pokrzywdzony i sprawca uzgodnili sposób naprawienia szkody,
- 2) ze względu na postawę sprawcy, zwłaszcza gdy czynił starania o naprawienie szkody lub o jej zapobieżenie,
- 3) jeżeli sprawca przestępstwa nieumyślnego lub jego najbliższy poniósł poważny uszczerbek w związku z popełnionym przestępstwem.

W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, zgodnie z którym: „podstawą zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary w warunkach, o jakich mowa w przepisie art. 60 § 2 k.k., jest wykazanie, iż w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, który powoduje, że nawet najniższa kara przewidziana w ustawie musi być uznana za karę rażąco surową. Jest przy tym oczywiste, że wystąpienie takiego szczególnego wypadku powinno znajdować wsparcie w okolicznościach nietypowych samego zdarzenia albo takich cechach sprawcy, które charakteryzują go w sposób wyjątkowo pozytywny i powodują, że zasługuje on na wymierzenie kary poniżej minimum ustawowego. Ocena co do tego, że w odniesieniu do konkretnego sprawcy zachodzi podstawa do skorzystania z dobrodziejstwa przewidzianego w art. 60 § 2 k.k., należy oczywiście do sądu i jest oceną swobodną, ale nie dowolną. Decydując się na orzeczenie kary z nadzwyczajnym jej złagodzeniem, sąd ma więc obowiązek przedstawić argumenty uzasadniające przekonanie, że w realiach rozpoznawanej sprawy zaistniały przesłanki do takiego postąpienia. Nie może też budzić wątpliwości, że wypadki szczególnie uzasadnione, o jakich mowa w przepisie art. 60 § 2 k.k., istotnie różnią się od wypadków zwykłych, co do których obowiązują standardowe dyrektywy wymiaru kary. Te ostatnie bowiem pozwalają na wykorzystanie możliwości istniejących w ramach ustawowych granic zagrożenia karą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2019 r., V KK 125/18, LEX nr 2642143; zob. też: wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2020 r.; III KK 113/19, LEX nr 3077167; z dnia 15 grudnia 2021 r., V KK 316/20, LEX nr 3343327; z dnia 27 lutego 2023 r., IV KK 95/22, LEX nr 3556233).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku w kontekście poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych wskazuje, że zastosowanie w stosunku do skazanego instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary na podstawie art. 60 § 2 k.k., nie tylko było dowolne, ale również nie znajdowało podstaw. Sąd odwoławczy nie wskazał na szczególne okoliczności, które miałyby przemawiać za zastosowaniem ww. instytucji, jak też i obiektywnie nie sposób dostrzec tego rodzaju uwarunkowań zarówno w zakresie czynu, jak i osoby sprawcy.

Podzielić należy w całości zastrzeżenia wyrażone w uzasadnieniu kasacji, w którym Prokurator Generalny wskazał na aspekty, których Sąd II instancji nie wziął pod uwagę, jak i te okoliczności, których znaczenie przecenił lub ocenił je wadliwie.

Trafnie w kasacji wskazano, że „oskarżony przez niemal dwa lata, wręcz zawodowo trudnił się przestępczą działalnością narkotykową, traktując to zajęcie, jako swoją stałą pracę i zarazem główne źródło dochodu, a ilości środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych będących przedmiotem przypisanego mu czynu były bardzo duże, czego Sąd Apelacyjny w ogóle nie uwzględnił w ocenie stopnia społecznej szkodliwości tego przestępstwa” (s. 13 kasacji). Zasadnie również wykazano dowolność stwierdzenia Sądu II instancji, że popełnienie przestępstwa przez oskarżonego miało charakter incydentalny, czemu w oczywisty sposób przeczy opis i kwalifikacja prawna przypisanego czynu, zwłaszcza uznanie go za czyn ciągły i przestępstwo, z którego popełniania skazany uczynił sobie stałe źródło dochodu.

Rację ma prokurator, podważając słuszność twierdzenia Sądu II instancji, że rola oskarżonego w przestępczym procederze „była zdecydowanie podrzędna i ograniczała się do czynności czysto technicznych” (s. 14 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Autor kasacji trafnie wskazał, że „D.K. nie był przypadkową osobą działającą w mającym międzynarodowy zasięg procederze. Sam fakt, że posiadał dokładną wiedzę na temat działalności przestępczej prowadzonej w wieloosobowej konfiguracji świadczy o tym, że był on ogniwem niezbędnym i tym samym istotnym. Aktywnie uczestniczył w wewnątrzwspólnotowym nabywaniu i dostawie środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych. Odbierał z terytorium Republiki Federalnej Niemiec przesyłki z Chin oraz Holandii zawierające nielegalne substancje i środki, przewoził je do Polski, gdzie następnie magazynował je i dokonywał ich przepakowywania, a następnie gotowe pakiety wywoził z powrotem do Niemiec. Cały proces wymagał od oskarżonego poświęcenia dużej ilości czasu i energii, a czynności przez niego podejmowane były wręcz niezbędne dla prowadzenia przestępczego procederu” (s. 14 kasacji).

Słusznie również zauważono w kasacji, że Sąd odwoławczy przecenił fakt uprzedniej niekaralności i prowadzenia przez skazanego ustabilizowanego trybu życia, skoro tego rodzaju postawa stanowi powszechny standard życia. Powyższe okoliczności mają wprawdzie znaczenie przy wymiarze kary, ale nie sposób je uznać za okoliczności uzasadniające skorzystanie z mającego wyjątkowy charakter nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Reasumując, należy stwierdzić, że Sąd II instancji dokonał dowolnej oceny okoliczności sprawy w kontekście zastosowania instytucji, o której mowa w art. 60 § 2 k.k., w efekcie czego doszło do bezpodstawnego obniżenia D. K. kary pozbawienia wolności do roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Konieczne stało się zatem uchylene wyroku Sądu odwoławczego w części dotyczącej orzeczenia o karze pozbawienia wolności i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu, który będzie miał na względzie zaprezentowane rozważania i dokona ponownej, rzetelnej oceny okoliczności sprawy w kontekście wymiaru kary.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Zbigniew Puskarski Kazimierz Klugiewicz Eugeniusz Wildowicz

[WB]

r.g.